

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ХЛЮБАС Вікторія, здобувачка вищої освіти

Спеціальність 051 Економіка

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Розглянуто проблеми енергетичної безпеки України в умовах війни та інтеграції з енергосистемою ЄС. Виокремлено важливість зменшення залежності від викопного палива, декарбонізації та модернізації енергетичної інфраструктури. Підкреслено ключову роль енергоефективності. Визначено основні напрями національної енергетичної політики: інтеграція з ЄС, декарбонізація, оптимізація виробництва електроенергії та забезпечення сталого розвитку країни.

Ключові слова: енергетична безпека, енергоефективність, національна політика, модернізація, національна безпека.

Сьогодні енергетична безпека є одним з ключових елементів економічної безпеки країни. Адже лише стабільне постачання паливно-енергетичних ресурсів дає можливість нормально функціонувати економіці, забезпечуючи безперебійне виробництво, транспортування та споживання енергії, що є основою для розвитку будь-якої галузі. Безсумнівно, енергетика є фундаментом майже кожної сфери життя в сучасному світі і відіграє важливу роль в економічному розвитку країни. Крім того, підвищення рівня безпеки стало необхідною умовою сталого розвитку.

У цілому, енергетична безпека – це забезпечення надійного, стабільного, економічно ефективного та екологічно сталого постачання енергетичних ресурсів для економічних і соціальних потреб країни.

Незважаючи на те, що Україна має достатні власні енергетичні ресурси, вона змушена імпортувати значні обсяги різних видів енергоносіїв з-за кордону через низку факторів.

Той факт, що частина системно важливих підприємств вугільної та електроенергетичної галузі знаходиться в зоні активних бойових дій, ще більше підвищує ризики корупції, внаслідок непідконтрольності та непрозорості процесів, що відбуваються у цій сфері. Крім того, це створює проблему відсутності контролю над підприємствами та неможливості повного використання їхнього енергетичного потенціалу. До війни Україна мала

достатні можливості для заміщення значної частини російських енергоносіїв відновлюваною енергією. Наразі більшість сонячних і вітрових електростанцій розташовані на півдні та південному сході, що дозволяє росії систематично руйнувати об'єкти відновлюваної енергетики. За інформацією Української вітроенергетичної асоціації, було зупинено три чверті вітроелектростанцій, що призвело до фінансової кризи в енергетичному секторі. До того ж, у зв'язку з воєнним станом, відсоткові виплати за поставлену в 2022 році електроенергію були знижені [1].

Важливим кроком є від'єднання української енергосистеми від енергосистем росії та білорусі й дострокове об'єднання з європейською енергосистемою. Важливо зазначити, що підключення української електроенергетичної системи до європейської електромережі зробило технічно можливим надання аварійної допомоги у вигляді поставок електроенергії.

Енергетична політика країни повинна орієнтуватися на три основні цілі. У першу чергу Україна повинна зменшити свою залежність від викопного палива та здійснити декарбонізацію енергетичного сектору. Крім того, енергетична політика країни повинна бути орієнтована на інтеграцію національної енергосистеми з енергетичною мережею ЄС. Останнім кроком є будівництво терміналів зрідженого природного газу, відмова від закупівлі ядерного палива у росії, а також реконструкція та модернізація нафтових терміналів у Чорному морі. Такі фактори допоможуть створити міцний фундамент для економічного зростання та енергетичної безпеки. Оскільки Україна є енергетично неефективною країною, (енергоємність України у відсотках до ВВП в середньому в 2,5 рази перевищує аналогічний показник ЄС [2]), програма енергоефективності є вкрай необхідною.

Таким чином, основними напрямками розвитку енергетичного сектору України є:

- 1) інтеграція з енергетичною системою ЄС;
- 2) декарбонізація;

3) оптимізація структури виробництва електроенергії та стабілізація енергетичної системи;

4) підвищення енергоефективності [3].

Розробка та впровадження національної енергетичної політики в умовах воєнного стану є визначальним фактором для зміцнення національної безпеки та незалежності України. Тому, врахування сучасних викликів, пов'язаних з військовою агресією росії, має стати основоположним елементом при визначенні напрямів трансформації національної енергетичної політики України як ключового чинника забезпечення відбудови та модернізації національного енергетичного сектору у післявоєнний період та сталого розвитку країни в довгостроковій перспективі.

Література:

1. Михайлова, Л., Семенишина, І., & Шпатакова, О. (2023). ЗЕЛЕНА ЕНЕРГЕТИКА ЯК ЧИННИК ЕНЕРГЕТИЧНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ. *Економіка та суспільство*, (47). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-10>
2. Усенко Н., Шаповаленко В., Оржель О.А., Зоркін А.В., Кикоть К.В., Москаленко Ю.Ю., Нечитайло О.М., Регелюк С.В. Стимулювання промислових підприємств до енергоефективності і захисту клімату. Офіс ефективного регулювання. 2019. URL : <https://brdo.com.ua/wp-content/uploads/2024/06/9-ZK-Stymulyuvannya-promyslovyh-pidpryyemstv-do-energoefektyvnosti-ta-zahystu-klimatu.pdf>
3. А. Ф. Жаркін. Енергетика України: сучасний стан, перспективи відновлення та розвитку. *Вісник Національної академії наук України*. 2023. № 5. С. 38-40. DOI: <https://doi.org/10.15407/visn2023.05.038>

Abstract. The issues of Ukraine's energy security in the context of war and integration with the EU energy system have been considered. The importance of reducing dependence on fossil fuels, decarbonization, and modernization of energy infrastructure has been highlighted. The key role of energy efficiency has been emphasized. The main directions of national energy policy have been identified: integration with the EU, decarbonization, optimization of electricity production, and ensuring stable development of the country.

Keywords: energy security, energy efficiency, national policy, modernization.

*Науковий керівник – БІЛЧЕНКО Олександр,
кандидат економічних наук, доцент, в.о. декана обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*